

18de zondag door het jaar

Lc. 12, 13-21

Mijn moeder zei vroeger wel eens: “Het is maar goed dat we geen geld hebben, dan kan er later ook geen ruzie over gemaakt worden”. Het evangelie, broeders en zusters in Christus, geeft haar daarin het grootste gelijk. En iedereen weet, hoezeer erfeniskwesties kunnen leiden tot veel haat en nijd tussen familieleden en tot onnoemelijk veel menselijk verdriet.

Jezus wist dit, toen hij de man antwoord gaf op diens vraag om naar zijn broer te gaan om de erfenis met hem te delen. Jezus deed dat zoals zo vaak in de vorm van een gelijkenis, waarin Hij lijkt af te rekenen met elk streven om kapitaal te vergaren. Het is een van die typische verhalen van Lucas, waarin gewaarschuwd wordt voor de gevaren van de materiële rijkdom. Toch is op dit streven onze hele economie gebaseerd. Is het dan echt fout om naar welvaart te streven? Materiële welvaart brengt toch ook veel goeds? Ik kom daar nog op terug.

De Prediker lijkt zo mogelijk nog radicaler af te rekenen met elk menselijk streven door uit te roepen: “Ijdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid”. Al ons gezwoeg is zinloos; al onze zorgen brengen maar leed en ergernis in ons leven teweeg. Hoe je je ook aftobt, het is alles wind en lucht. Het klinkt niet om vrolijk van te worden. En: het is toch goed als je je inzet voor een goede zaak?

We hebben dan ook de neiging om te tekst van Prediker maar naast ons neer te leggen, temeer omdat God de mens immers geschapen heeft om de aarde te bewerken, de vruchten ervan te plukken, en ervan te genieten. En iedereen zal het erover eens zijn dat zonder streven, zonder prestaties, zonder succes geen samenleving kan worden opgebouwd.

Maar of we er ook gelukkig door worden, er ook echt van kunnen genieten, hangt van onze instelling af. Zijn we van onze prestaties, van ons succes, van onze rijkdom zo afhankelijk geworden om gelukkig te kunnen zijn, dan zullen we teleurgesteld worden. Zeker wanneer we in de omstandigheden zijn dat we niets of niet veel meer kunnen. En bovendien kan succes het gevaar met zich meebrengen dat we ons verheven te gaan voelen boven mensen die niet zo op succes gericht zijn. En dat daar uiteindelijk niemand beter van wordt, zal onze levenservaring ons toch wel hebben geleerd.

Ik vermoed dat de Prediker daarop zinspeelt: op ons vermogen om te relativiseren: Het vermogen maatschappelijk succes en rijkdom te relativiseren stelt ons in staat om open te staan voor de grote immateriële rijkdom die het leven te bieden heeft, of geestelijke rijkdom, zo u wilt. En vooral: om open te staan voor de noden van de ander.

Daarmee kom ik op een aspect waar Lucas in zijn evangelie zo vaak op wijst. Ook in het verhaal van vandaag, waarin de rijke uitsluitend bezig is met zijn

eigen rijkdom en, o dwaas, zich voorneemt om daar in de toekomst van te gaan genieten. Deze man is driedubbel dwaas! Ten eerste vergeet hij van het leven te genieten op de dagen die hem gegeven zijn. Ten tweede weigert hij zijn rijkdom te delen met anderen, waardoor hij ten diepste eenzaam is en niet gelukkig. En ten derde heeft hij zijn hart gesloten voor alle geestelijke en immateriële vreugden die het leven te bieden heeft en is eigenlijk alleen al daardoor zo goed als dood.

Mijn moeder had gelijk: als je al iets hebt, geniet er dan samen met anderen van, want dan heb je er pas echt plezier van. Maar het grootste gelijk van de wereld hebben vaak de armen zelf: ze zijn vaak meer bereid om het schamele dat ze bezitten met anderen te delen dan de rijken van hun overvloed. Daar zou de politiek ook eens wat meer rekening mee kunnen houden. Amen.

Jan van de Laar, pastor